

ZAMLARLA ENERJİDE TASARRUF DAYATMASINA SON VERİN

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 41. Dönem Yönetim Kurulu, Enerji Verimliliği Haftası nedeniyle 14 Ocak 2009 tarihinde yaptığı yazılı basın açıklamasında ülkemiz açısından enerjinin verimli kullanımının önemine dikkat çekerken, uyarılarda bulundu. "Türkiye'de lamba üreten tek bir fabrikanın bile bulunmadığı ortamda göstermelik kampanyaların ötesinde verimliliğin gerçek ekonomik çözümlerle birlikte ele alınması da temel bir zorunluluktur" denilen açıklamada, tasarruflu lamba kullanımının yaygınlaştırılması için dar gelirli yurttaşlara ücretsiz lamba dağıtımı yapılması önerildi.

EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu'nun açıklamasında enerjiye ulaşımın en doğal insani ihtiyaç olduğu vurgulandı. "Ekonomik/sosyal kalkınma ve insanca yaşam için; güvenilir, ucuz ve temiz enerji arzı günümüzün en önemli sorunu haline gelmiştir" denilen açıklamada, Dünya'da halen 1.6 milyar insanın (yüzde 25.1) enerjiden yararlanma olanağına sahip olmadığı kaydedildi. Bu durumun gelecekte dünya ölçeğinde savaflara neden olabileceği ifade edilen sorunlardan biri olduğu anımsatılan açıklamada, Türkiye'nin harcadığı enerjinin, 2007 yılsonu itibarıyla 100 milyon ton petrol eşdeğerini (MTep) aşığı, ülkemizdeki enerji tüketim artış hızının AB ve OECD ülkelerinin enerji tüketim artış hızının iki katından fazla olduğu kaydedildi.

"Enerji verimliliği kavramını simgeleştiren EN-VER maskotları tüm sevimliliği ile her yerde dolaşüyor" denilen açıklamada, şu değerlendirmelere yer verildi:

"Enerji verimliliği gibi yaşamsal önemdeki bir konunun gündeme getirilmesindeki yoğun çaba toplumsal duyarlılığın gelişmesi açısından son derece önemli olmakla birlikte; enerji özelleştirmelerinin bu denli hız kazandığı döneme rastlaması ve ele alınış şekli, enerji alanındaki serbest piyasa uygulamalarıyla olan bağına da sorgulamayı gerektiriyor.

TMMOB'ye bağlı odaların uzmanlık alanlarında karşı çıkmadığı

yasalardan biri Enerji Verimliliği Yasası'dır. EMO, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Yasası'nı desteklerken, Yasanın EMO'ya verdiği sorumluluk ve görevleri yerine getirmek üzere çalışmalar yürütmektedir. EMO 'kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü' olma bilinciyle; Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nde özverili ve iyi niyetli çabalar ile hazırlanan yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında 'art niyetli', 'kar mantıklı', 'piyasacı' yaklaşımların egemen olmaması için aşağıda belirtilen hususların kamuoyunun bilgisine sunulmasında yarar görmektedir.

Elektriğin 'yeterli, kaliteli, kesintisiz, ucuz ve çevreyle uyumlu bir biçimde kullanıma sunulması' savlarıyla yürürlüğe konulan Elektrik Piyasası Yasası'nın öngördüğü piyasa sistemi giderek derinleştirilmektedir. Elektrik alanında piyasalaşmaya yönelik olarak dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesine hız verilmiştir. Son 20 yıldır yeni liberal rüzgarlara kapılarak sürdürülen piyasalaşma sürecinin ülkemizde elektrik alanında yarattığı sonuca baktığımızda, iddialarla derin çelişkiler oluşturan bir manzara ile karşı karşıya olduğumuz ortadadır. Son iki yıldır kendini hissettiren ve giderek artış gösteren 'elektrik arz güvenliği' ve 'fahiş fiyat uygulaması' sorunları bu sürecin ürünüdür.

Elektrik fiyatları sürekli zam yapılacak bir sistem içine sokuldu. Bugün ülkemizdeki elektrik enerjisi piyasasında özellikle üretim alanındaki yatırımlar da, birincil kaynakların kullanımının planlanması da dahil olmak üzere her şey tamamen özel sektörün insafına terk edilmiş durumda.

Şimdi ülkemizde vatandaşa diğer kamu hizmetlerinde olduğu gibi elektrik için de daha yüksek para ödeme bilinci ve çeşitli kampanyaların da yardımıyla verimlilik ve tasarruf kavramları aşılanıyor. Böylece şaşaalı enerji verimliliği yılı etkinlikleri de muazzam zamlarla taçlandırılmış oldu. Tersinden söyleyecek olursak,

enerji ne kadar pahalılaşsın, tasarruf bilincinin de o denli artmış olacağı düşünülüyor. Kısacası, söylemler ne olursa olsun pratikte özel sektöre daha çok kar ortamı yaratılacağı, halkımıza ise EN-VER politikalarını uygulamak kalacağı görülüyor.

Piyasa ekonomisinin dayandığı verimlilik/tasarruf anlayışı, liberalizmin özgürlük yaklaşımını da ortaya koyuyor. Yeni liberal politikalarla birlikte ülkemizde tartışmaya açılan ve özel sektör örgütlerinin de sürekli vurguladığı özgürlüklerin geliştirilmesi, özgürlükçü yeni bir anayasa yapılması gibi söylemler, sermayenin sınırsız bir faaliyet alanına kavuşmasını öngörürken, korumasız kalan yoksul halk kesimlerini zorunlu tasarrufa, kemer sıkmaya yönlendiren otoriter bir terbiyeyi içeriyor."

Açıklamada, verimlilik ve tasarrufun "piyasalaştırma ve pahalı enerji" uygulamalarıyla sağlanmasına yönelik politikalarından vazgeçilmesi, konuya Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın kızına yeni iş olanağı yaratma gibi kişilere özel denilebilecek yeni rant alanı yaklaşımından uzaklaşılması talep edildi. "Enerji verimliliği ve tasarrufu konusunun tam tersine kamu hizmeti anlayışı ile ele alınması ve kamu yararı çerçevesinde toplumsal bilincin yükseltilmesi gerekmektedir" denilen açıklamada, "Türkiye'de lamba üreten tek bir fabrikanın bile bulunmadığı ortamda göstermelik kampanyaların ötesinde verimliliğin gerçek ekonomik çözümlerle birlikte ele alınması da temel bir zorunluluktur" uyarısı yapıldı. Açıklamada, şu önerilere yer verildi:

"Türkiye'nin eski tip, çok enerji tüketen cihazlarla çöplük haline getirilmesine göz yumulmamasını, bir an önce enerji verimliliği standartlarının yerleştirilmesi ve gerekli mevzuatın yürürlüğe konulmasını, ciddi bir denetim yapısının sağlanmasını istiyor ve tasarruflu lamba kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak dar gelirli yurttaşlara ücretsiz lamba dağıtımını yapılmasını öneriyoruz." ◀